

Ohittamisesta kunnioittavaan kohtaamiseen

Väkivaltaa kokeneiden kokemuksia
toipumisen ja oikeuksien
toteutumisen polulta

Ohittamisesta kunnioittavaan kohtaamiseen

Väkivaltaa kokeneiden kokemuksia toipumisen ja oikeuksien toteutumisen polulta

Kirjoittaja: Minttu Viini

Taitto & kuvitukset: UUDLY.com

Raportin tekijänoikeudet: Raiskauskriisikeskus Tukinainen ja Minttu Viini

Sisällysluettelo

1 Johdanto

- 1.1 Lähisuhdeväkivalta ja seksuaaliväkivalta ovat merkittäviä kansallisia ongelmia

2 Kyselytutkimus väkivaltaa kokeneiden avunsaannista ja palvelujärjestelmän epäkohdista

3 Pari- ja lähisuhdeväkivaltaa sekä seksuaaliväkivaltaa kokeneet kohtaavat avunsaantia vaikeuttavia epäkohtia palvelujärjestelmässä

- 3.1 Väkivallan merkkejä ei aina tunnisteta kriittisissä vaiheissa
- 3.2 Viranomaisten asenteellisuus heikentää oikeuksien toteutumista ja luottamusta
- 3.3 Palvelujärjestelmän pirstaleisuus ja katkokset pudottavat yhteiskunnan turvaverkon läpi

4 Myönteiset kohtaamiset kannattelevat toipumista ja turvaavat oikeuksia

5 Johtopäätökset ja suositukset: kuinka voimme parantaa oikeuksien toteutumista ja lisätä avunsaantia palvelujärjestelmässä?

- 5.1 Selvitykseen pohjautuen suositamme seuraavaa:

1 Johdanto

Raiskauskriisikeskus Tukinainen on tarjonnut vuodesta 1993 tukea seksuaaliväkivallan kohteena olleille ja heidän läheisilleen. Vuosien aikana olemme kohdanneet palveluissamme kymmeniä tuhansia¹ asiakkaita, jotka ovat kertoneet meille, miten väkivaltaa kokeneet kohdataan julkisissa palveluissa ja oikeudessa. Niin akateeminen tutkimus² kuin järjestöjen tuottama tieto³ vahvistaa havaintomme: väkivallan kokija ei välttämättä saa tukea ja oikeutta Suomessa edes vakavaan, toistuvaan tai henkeä uhkaavaan väkivaltaan ja sen aiheuttamiin psykososiaalisiin seurauksiin.

Raiskauskriisikeskus Tukinaisen olemassaolon aikana sekä palvelukentässä että lainsäädännössä on tapahtunut muutoksia, joiden tavoitteena on ollut väkivaltaa kokeneiden oikeuksien parantaminen. Kyselyllä halusimme kerätä tietoa tämän hetken tilanteesta ja nostaa esille avunsaantiin liittyviä haasteita. Nostamme raportissa esille oikeuksien haltijoiden, eli väkivaltaa kokeneiden näkökulman: miten he itse kertovat oikeutensa suojeluun, tukeen toteutuvan.

Toteutimme verkkokyselyn väkivallan kohteena olleille 24.6.2025–30.9.2025, ja sitä markkinoitiin pääasiassa sosiaalisessa mediassa eri toimijoiden välityksellä. Amnesty International Suomen osasto ry on tukenut kyselyn suunnittelua ja raportin julkaisemista.

Suomi on sitoutunut kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, jotka velvoittavat ennaltaehkäisemään, torjumaan ja vähentämään väkivaltaa.

1 Vuositasolla Raiskauskriisikeskuksen palveluihin ottaa yhteyttä tai osallistuu yli 2000 ihmistä (ryhmiin ja kriisitapaamisiin osallistuu noin 400, kriisi- ja juristipäivystykseen soittaa noin 1600, Nettitukinaisen kautta yhteyttä ottaa noin 150). Alkuvuosien tilastojen puutteiden takia tarkkaa asiakkaiden määrää perustamisesta tähän päivään ei ole mahdollista tarkkaan arvioida. Ks. esim. Raiskauskriisikeskus Tukinainen (2025). Vuosikertomus 2024. https://tukinainen.fi/vuosikertomus_2024.pdf

2 Alaattinoğlu, D., Kainulainen, H. & Niemi, J. (2020). Raiskausrikosten eteneminen rikosprosessissa. Oikeustieteellisen tiedekunnan tutkimusraportteja ja katsauksia 1/2020. Turun yliopisto.

3 Ks. esim. Piha, O. (2019). Oikeuksien arpapeli – Naisiin kohdistuvat raiskausrikokset ja uhrin oikeuksien toteutuminen Suomessa. Amnesty International Suomen osasto ry. https://www.amnesty.fi/uploads/2021/03/oikeuksien-arpapeli_final.pdf. Ks. myös Viini, M. & Oksanen, P. P. (2025). Asenne esiin! Suostumuksen ymmärrys ja luottamus viranomaisiin Suomessa. Amnesty International Suomen osasto ry. <https://www.amnesty.fi/uploads/2025/02/amnesty-asenne-esiin-tutkimusraportti.pdf>

Kansainväliset sopimusvalvontaelimet, kuten CEDAW-komitea⁴, CAT-komitea⁵ ja Ihmisoikeuskomitea⁶ edellyttävät valtioita puuttumaan niihin syihin, jotka estävät väkivallasta ilmoittamista viranomaisille. Riippumatta siitä, tuleeko rikos viranomaisten tietoon, on jokaisella väkivaltaa kokeneella oikeus saada tukea toipumiseensa.

Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin sopimus) ratifioitiin Suomessa 2015. Sopimus velvoittaa jäsenvaltioita tarjoamaan lähisuhdeväkivallan ja seksuaaliväkivallan kohteena olleille suojelua, tukea ja oikeutta sekä kehittämään lainsäädäntöään sopimuksen mukaisesti. Jäsenvaltion on varmistettava, että väkivallan uhreilla on saatavilla **terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluja**, jotka helpottavat heidän toipumistaan väkivallasta. Uhreille on oltava tarjolla sekä **välittömiä lyhytaikaisia, että pitkäaikaisia erityistukipalveluja** (artikla 22). **Seksuaaliväkivallan uhreille on tarjottava lääketieteellistä ja oikeuslääketieteellistä tutkimusta, traumatukea ja neuvontaa** (artikla 25). Lisäksi sopimus velvoittaa esimerkiksi **tuomareita ottamaan huomioon** kaikki yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvat, **tiedossa olevat perheväkivaltatapaukset päättäessään lapsen tapaamisoikeudesta tai huoltajuudesta** (artikla 31). **Tapaamis- tai huoltajuusoikeuksien käyttämisen ei tule vaarantaa uhrin tai lasten oikeuksia ja turvallisuutta** (artikla 31). Sopimus velvoittaa myös **huomioimaan lapsitodistajien oikeudet ja tarpeet** (artikla 20). Sopimusvaltioiden on lisäksi varmistettava riittävä rahoitus palveluille, koulutusta viranomaisille ja ammattilaisille sekä edellytyksiä monialaiselle yhteistyölle.

Huolimatta siitä, että Istanbulin sopimus on ollut voimassa Suomessa jo kymmenen vuotta, ei sitä ole täysimääräisesti toimeenpantu. Sopimuksen toimeenpanoa valvova asiantuntijaryhmä GREVIO⁷ on antanut vuosina 2019 ja 2024 Suomelle lukuisia suosituksia ja kehotuksia, joita noudattamalla Suomi täyttäisi valtio-osapuolelle asetetut velvoitteet paremmin.

Sopimusvalvontaelinten lisäksi myös apulaisoikeuskansleri on todennut, että naisiin kohdistuva väkivalta ja lähisuhdeväkivalta ovat suomalainen rakenteellinen ihmisoikeusongelma, joka aiheuttaa pysäyttävän määrän inhimillistä kärsimystä ja tuskaa. Apulaisoikeuskanslerin mukaan Suomessa olisi ryhdyttävä ripeästi

4 CEDAW (2022). Concluding observations on the eighth periodic report of Finland. CEDAW/C/FIN/CO/8. <https://docs.un.org/en/CEDAW/C/FIN/CO/8>

5 CAT-komitea (2024). Concluding observations on the eighth periodic report of Finland. CAT/C/FIN/CO/8. https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CAT%2FC%2FFIN%2FCO%2F8&Lang=en

6 Ihmisoikeuskomitea (2024). Report on follow-up to the concluding observations of the Human Rights Committee. CCPR/C/140/2/Add.1. https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2FC%2F140%2F2%2FAdd.1&Lang=en

7 GREVIO (2024). Building trust by delivering support, protection and justice. Finland. First thematic evaluation report. <https://rm.coe.int/first-thematic-evaluation-report-finland/1680b2ab48>

valmistelemaan asiaa koskevia lainmuutoksia, jotta viranomaisten toiminta vastaisi Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita.⁸

Elämme maassa, jossa pari- ja lähisuhdeväkivallan takia naisia kuolee enemmän kuin muissa Pohjoismaissa. Vertailevien, Euroopan unionin jäsenmaissa toteutettujen tutkimusten⁹ mukaan Suomi on naisille yksi kaikkein turvattomimmista maista Euroopassa. Hyökkäykset naisten ja vähemmistöjen oikeuksia kohtaan ovat arkipäivää kaikkialla maailmassa.

Taantumuksellinen politiikka uhkaa vaikeasti saavutettuja voittoja. Sukupuolten välinen tasa-arvo ei ole pysyvää, jos siihen ei sitouduta. Kestävän ja turvallisemman arjen rakentaminen on yhteinen tehtävämme. Ei jätetä väkivaltaa kokeneita yksin.

YK:n naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisena päivänä 25. marraskuuta 2025.

Johanna Linner Matikka
Johtava kriisityöntekijä
Tukinainen ry

Minttu Viini
Väitöskirjatutkija
Helsingin yliopisto

Pia Puu Oksanen
Asiantuntija, sukupuoleen ja seksuaalisuuteen perustuvan syrjinnän vastainen työ
Amnesty International Suomen osasto ry

8 Apulaisoikeuskanslerin ratkaisut 2017–2025 kootusti saatavilla: <https://oikeuskansleri.fi/-/apulaisoikeuskansleri-mikko-puimalainen-naisiin-kohdistuvan-vakivallan-torjuntaa-parannettava>. Ks. ratkaisut Väkivallan riskinarviointi ja uhrin suojeleminen (OKV/1905/10/2022), Rikosilmoituksen kirjaaminen pahoinpitelystä lähisuhteessa (OKV/2205/10/2024), Poliisin menettely lähisuhdeväkivallan ja seksuaalirikosten esitutkinnoissa (OKV/325/70/2022) sekä Poliisin menettely lähisuhteessa tapahtuneiden pahoinpitelyjen esitutkinnoissa (OKV/934/70/2025).

9 Ks. esim. FRA, EIGE & Eurostat sekä Luxembourg: Publications Office of the European Union, Luxembourg. <https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/eu-gender-based-violence-survey-key-results.pdf>

1.1 Lähisuhdeväkivalta ja seksuaaliväkivalta ovat merkittäviä kansallisia ongelmia

Niin lähisuhdeväkivaltaa kuin seksuaaliväkivaltaa on kokenut arviolta miljoona suomalaista. Tilastokeskuksen arvion mukaan kokemuksia fyysisestä väkivallasta parisuhteessa on kolmasosalla naisista ja lähes kuudesosalla miehistä. Elämänsä aikana seksuaaliväkivaltaa on kokenut naisista 43 prosenttia ja miehistä reilu kymmenes.¹⁰ Naisista kymmenesosa ja miehistä kaksi prosenttia on kokenut entisen tai nykyisen kumppanin tekemää seksuaaliväkivaltaa, jonka muoto on useimmiten raiskaus.¹¹

Lähes 1,9 miljoonaa suomalaista on todistanut tai kokenut vanhempiensa tekemää väkivaltaa alle 15-vuotiaana. Väkivalta on luonteeltaan ylisukupolvista ja herkästi kasautuvaa; lapsuudessa koettu lähisuhdeväkivalta lisää riskiä myöhemmälle lähisuhdeväkivallalle.¹² Lähisuhdeväkivallassa kontrolli on usein kokonaisvaltaista, ja väkivallan eri muodot limittyvät tyypillisesti toisiinsa ja vahvistavat väkivallan kierrettä.¹³ Myös seksuaaliväkivaltaan liittyy usein esimerkiksi fyysistä tai henkistä väkivaltaa.¹⁴

Lähisuhdeväkivalta ja seksuaaliväkivalta ovat sitä kokeville usein syvästi traumatisoivia ja aiheuttavat eriasteisia fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia seurauksia. Väkivalta vahingoittaa hyvinvointia ja terveyttä, loukkaa itsemääräämisoikeutta ja koskemattomuutta sekä heikentää turvallisuuden tunnetta ja luottamusta muihin ihmisiin. Kuten seuraukset, myös toipuminen ja tuen tarpeet ovat yksilöllisiä. Väkivallan haitat ovat kuitenkin pitkäaikaisia ja korostuvat, kun väkivalta toistuu¹⁵ ja sitä kokeva on erityisen haavoittuvassa asemassa.¹⁶ Parisuhdeväkivalta ei aina pääty eroon, vaan suhteen aikana alkanut pakottava kontrolli voi jatkua ja vakavoitua

10 Attila, H., Keski-Petäjä, M., Pietiläinen, M., Lipasti, L., Saari, J. & Haapakangas, K. (toim.) (2023). Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021. Loppuraportti. Helsinki: Tilastokeskus. <https://otos.stat.fi/server/api/core/bitstreams/93f18e83-3308-4acd-b370-b71fbb70f9bd/content>.

11 Attila, H. & Keski-Petäjä, M. (2023). Seksuaaliväkivalta. Teoksessa H. Attila, M. Keski-Petäjä, M. Pietiläinen, L. Lipasti, J. Saari & K. Haapakangas (toim.) Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021 (s. 56–70). Loppuraportti. Helsinki: Tilastokeskus. <https://otos.stat.fi/server/api/core/bitstreams/93f18e83-3308-4acd-b370-b71fbb70f9bd/content>.

12 Attila, H. & Keski-Petäjä, M. (2025). Lapsuudessa koettu ja todistettu väkivalta. Tiiviisti tutkimuksesta 3.3.2025. Helsinki: Tilastokeskus. https://stat.fi/media/uploads/NAPE-GBV_2024/tiiviistitutkimuksesta_lapsuudessakoettuvakivalta.pdf

13 Kainulainen, H. & Niemi, J. (2017). Parisuhdeväkivallan tunnistaminen rikosoikeudellisessa järjestelmässä. Teoksessa J. Niemi, H. Kainulainen & P. Honkatukia (toim.) Sukupuolistunut väkivalta – Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma (s. 138–155). Tampere: Vastapaino.

14 Korjamo, R. (toim.) (2023). Seri-tukikeskusten asiakkaiden tausta, tukipalveluiden käyttö ja rikosprosessin eteneminen. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:1. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/903291db-f653-488c-84e2-a5b1dbd4fea5/content>

15 Hisasue, T., Kruse, M., Hietamäki, J., Raitanen, J., Martikainen, V., Suokas, K., Rissanen, P., & Pirkola, S. (2025). Revictimization and Mental Health Service Use in Intimate Partner Violence: A Comparison of Single and Multiple Reports Using Linked Police and Health Registers. The International journal of social psychiatry.

16 Nipuli, S. & Bildjuschkin, K. (2016). Hoitoketju seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen auttamiseksi. Ohjaus 5/2016. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130504/URN_ISBN_978-952-302-625-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y

esimerkiksi vainon kautta. Vainoon liittyy järjestelmällistä pelottelua, manipulointia, eristämistä, yksityisyyden loukkaamista ja sen tarkoitus on lamaannuttaa uhri.¹⁷ Intensiivinen kontrolli ja jatkuva turvattomuuden tunne voivat kestää vuosia. Naiseen useimmiten kohdistuva eron jälkeinen vainoaminen kohdistuu välillisesti tai suoraan myös lapsiin; mustamaalaamisen, uhkailun ja fyysisen väkivallan kautta lapsi altistuu väkivallalle.¹⁸ Tätä ei kuitenkaan aina huomioida riittävästi esimerkiksi perheoikeudellisissa palveluissa¹⁹, ja pitkäaikainen, elämää rajoittava vaino saatetaan nimetä ”huoltajuusriidaksi”, vaikka se olisi heikentänyt myös lasten hyvinvointia ja turvallisuutta jo kauan.²⁰

Väkivalta tulee kalliiksi niin inhimillisesti kuin kansanterveydellisesti ja kansantaloudellisesti. Lähisuhdeväkivaltaa ja seksuaaliväkivaltaa kokeneiden tarve sosiaali-, terveys- ja oikeuspalveluille on moninkertainen muuhun väestöön nähden. Karkeasti arvioiden naisiin kohdistuva fyysinen lähisuhdeväkivalta aiheuttaa julkiselle terveydenhuollolle suoria kustannuksia vuodessa 150 miljoonaa. Todellisuudessa väkivallan kustannukset julkiselle taloudelle ovat huomattavasti suurempia, kun huomioidaan eri väkivallan muodot, muiden sukupuolten kokema väkivalta, sairauspoissaoloista ja työkyvyttömyydestä aiheutuvat kustannukset sekä työterveyskulut.²¹

Viranomaisilla, jotka kohtaavat väkivaltaa kokeneita, on velvollisuus riskinarviointiin sekä väkivallan tunnistamiseen, puheeksiottoon ja palveluohjaukseen.²² Tästä huolimatta palvelujärjestelmässä ei riittävästi tunnisteta lähisuhdeväkivaltaa ja seksuaaliväkivaltaa, vaikka juuri avuntarpeen tunnistaminen vähentäisi merkittävästi väkivallan kustannuksia.²³

Väkivaltaan tulee saada apua riippumatta siitä, tehdäänkö tapahtuneesta rikosilmoitusta ja täyttääkö teko jonkin rikoksen tunnusmerkkejä.

17 Nikupeteri, A. & Laitinen, M. (2013). Vaino naisiin kohdistuvana eron jälkeisenä väkivaltana. Sukupuolentutkimus, 29(2), 29–43.

18 Nikupeteri, A., Ervasti, P., Marttala, P., & Laitinen, M. (2017). Vaino lasten ja nuorten arjessa. Teoksessa M. Laitinen, J. Kinnunen & R. Hannus (toim.) Varjosta valoon. Eron jälkeisen vainon tunnistaminen, katkaisu ja uhrien selviytymisen tukeminen (s. 102–125). Ensi- ja turvakotien liitto. https://issuu.com/ensi-jaturvakotienliitto/docs/varjosta_valoon

19 Stenman, K. & Kainulainen, H. (2023). Eron jälkeistä väkivaltaa ja vainoa kokeneet eivät saa tarvitsemaansa apua [blogikirjoitus]. Yhdenvertaisuusvaltuutettu. <https://yhdenvertaisuusvaltuutettu.fi/-/eron-jalkeista-vakivaltaa-ja-vainoa-kokeneet-eivat-saa-tarvitsemaansa-apua>

20 Nikupeteri, A. & Laitinen, M. (2013). Vaino naisiin kohdistuvana eron jälkeisenä väkivaltana. Sukupuolentutkimus, 29(2), 29–43.

21 Siltala, H. ym. (2022). Lähisuhdeväkivallasta aiheutuva palveluiden käyttö ja kustannukset terveys-, sosiaali- ja oikeuspalveluissa. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:52. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/075f6b19-8b7a-4d20-9562-53f9fd380d87/content>

22 October, M. & Laitinen, H.-L. (2022). Ohjeet kunnille ja hyvinvointialueille lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaattiorakenteiden ja lähisuhdeväkivallan vastaisen toiminnan järjestämiseksi. Ohjaus 10/2022. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144538/OHJ2022_010_09062022.pdf?sequence=4&isAllowed=y

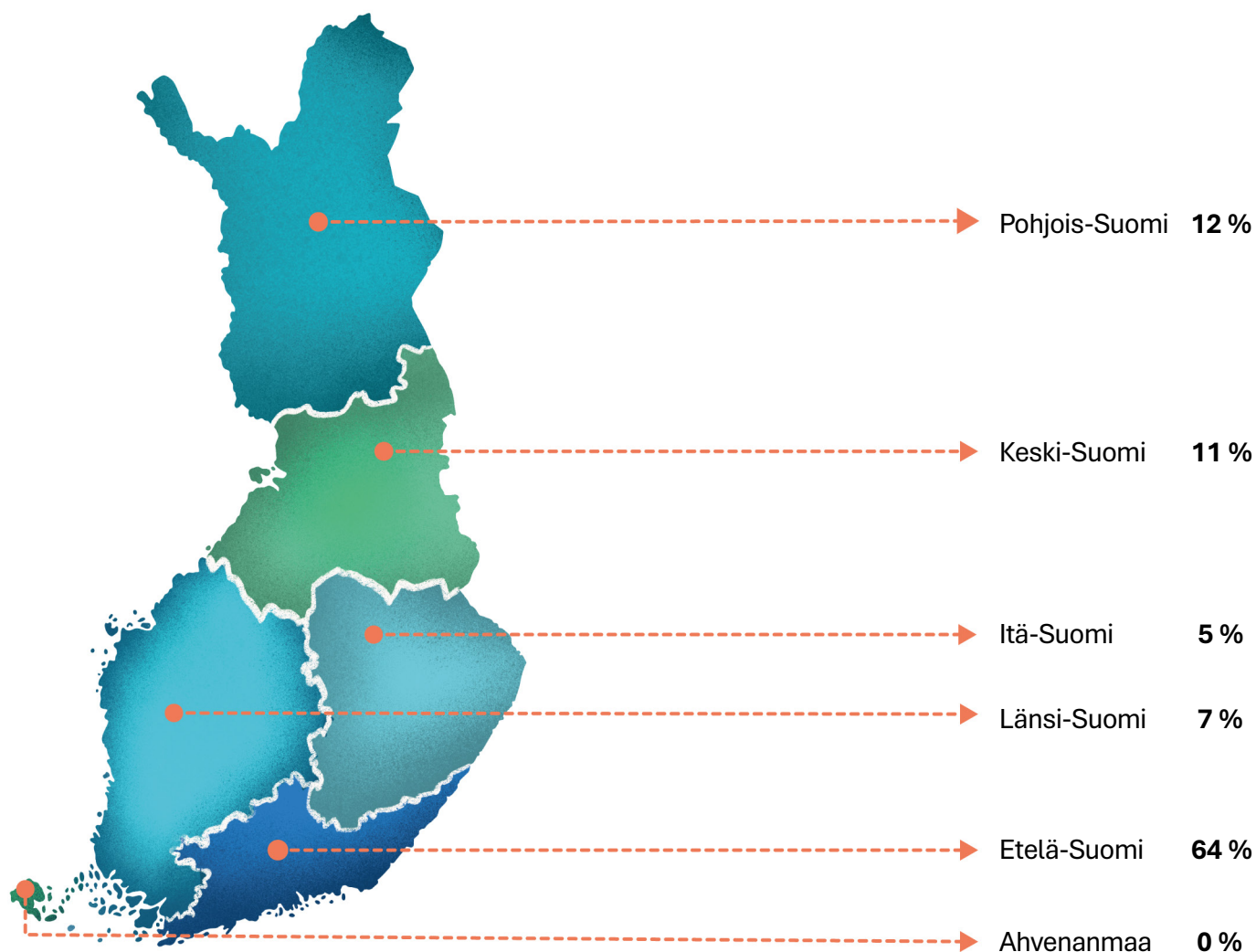
23 Siltala, H. (2021). Family violence as a public health problem: Effects and costs in Finnish health care. JyU Dissertations 421. Jyväskylän yliopisto.

2 Kyselytutkimus väkivaltaa kokeneiden avunsaannista ja palvelujärjestelmän epäkohdista

Tätä selvitystä varten Raiskauskriisikeskus Tukinainen keräsi verkkokyselyllä lähisuhdeväkivaltaa ja seksuaaliväkivaltaa kokeneiden kokemuksia avunsaannista. Selvitys on toteutettu yhteistyössä Amnesty International Suomen osasto ry:n kanssa. Kyselyssä lähisuhdeväkivallalla tarkoitettiin väkivaltaa, jonka tekijä on väkivaltaa kokeneen läheinen, esimerkiksi nykyinen tai entinen puoliso, vanhempi, sisarus, muu sukulainen tai tuttava- tai ystäväpiiriin kuuluva. Seksuaaliväkivallaksi määriteltiin suostumuksen vastaiset teot, kuten raiskaus, tunkeutuminen esimerkiksi sormin, kielellä tai esineellä sekä painostaminen seksuaaliseen tekoon. Microsoft Forms -alustalla toteutettu kysely oli avoinna 24.6.–30.9.2025, ja siihen vastattiin anonymisti. Kyselyssä kartoitettiin vastaajan taustatietojen (ikä ja sukupuoli) lisäksi heidän kokemansa väkivallan muotoa, alueita ja tahoja, joilta he olivat hakeneet apua, rikosilmoituksen tekoa, avunsaannin ja kohtaamisen kokemuksia sekä vastaajien havaitsemia ongelmia palvelujärjestelmässä.

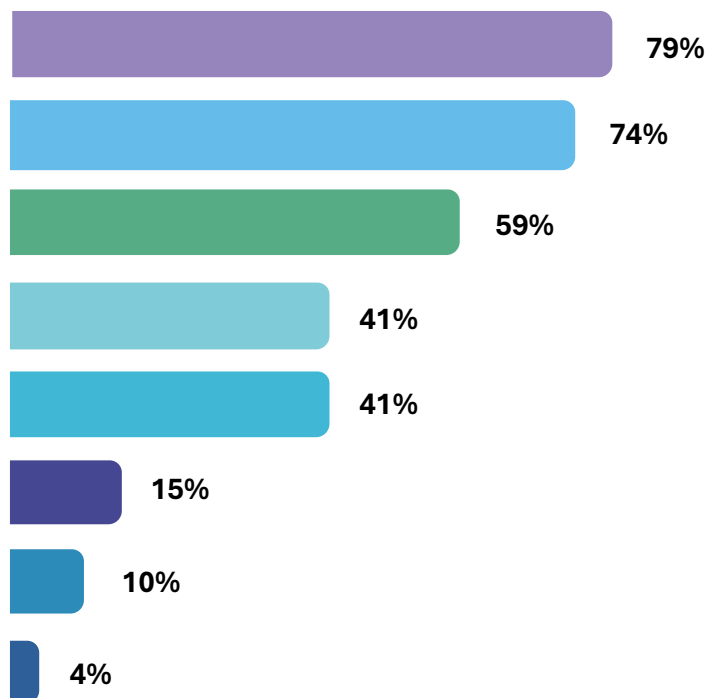
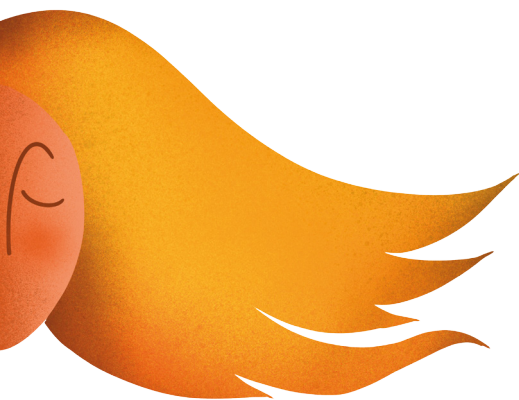
Vastausjaksolla kyselyyn vastasi 118 ihmistä, joista 114:n vastauksia voitiin käyttää tässä selvityksessä. Valtaosa vastaajista oli naisia. Muutama identifioitui muunsukupuoliseksi tai ei halunnut määritellä sukupuoltaan. Mieheksi identifioituvia kyselyyn ei vastannut. Vastaajien keski-ikä oli 39 vuotta. Nuorin heistä oli alle 20-vuotias ja vanhin yli 80-vuotias. Vastaukset kuvastavat kokemuskuvauksina avunsaannin ongelmia ja palvelujärjestelmän epäkohtia. Vastaajajoukko on rajattu, eikä siten kuvasta kaikkia palvelujärjestelmän piirissä olevia tai Raiskauskriisikeskus Tukinaisen kohtaamia väkivaltaa kokeneita. Samansuuntaiset kokemukset ja kuvaukset antavat kuitenkin viitteitä palveluiden katkoksista ja epäkohdista, joissa voitaisiin onnistua nykyistä paremmin palvelujärjestelmässä.

Kuvio 1. Missä olet hakenut apua?

Kyselyyn vastanneet olivat hakeneet apua kokemaansa väkivaltaan Ahvenanmaata lukuun ottamatta eri puolilla Suomea, suurin osa kuitenkin Etelä-Suomen alueella. Vastaajilta kysyttiin heidän kokemansa väkivallan muotoa ja tyyppiä. Vastaajat olivat kokeneet useimmin seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa (79 % vastaajista), henkistä väkivaltaa (74 %) sekä fyysistä väkivaltaa (59 %). Vainoa ja taloudellista väkivaltaa oli kokenut reilu 40 prosenttia vastaajista. Vastaajien enemmistö eli 78 prosenttia oli kokenut useita väkivallan muotoja. Kyselyssä ei erikseen kysytty, milloin väkivaltaa on koettu, mutta avovastausten perusteella vastaajien väkivaltakokemukset sijoittuivat viime vuosisadan jälkipuoliskolta tähän vuoteen. Osa kertoi kokeneensa väkivaltaa yhä kyselyhetkellä.

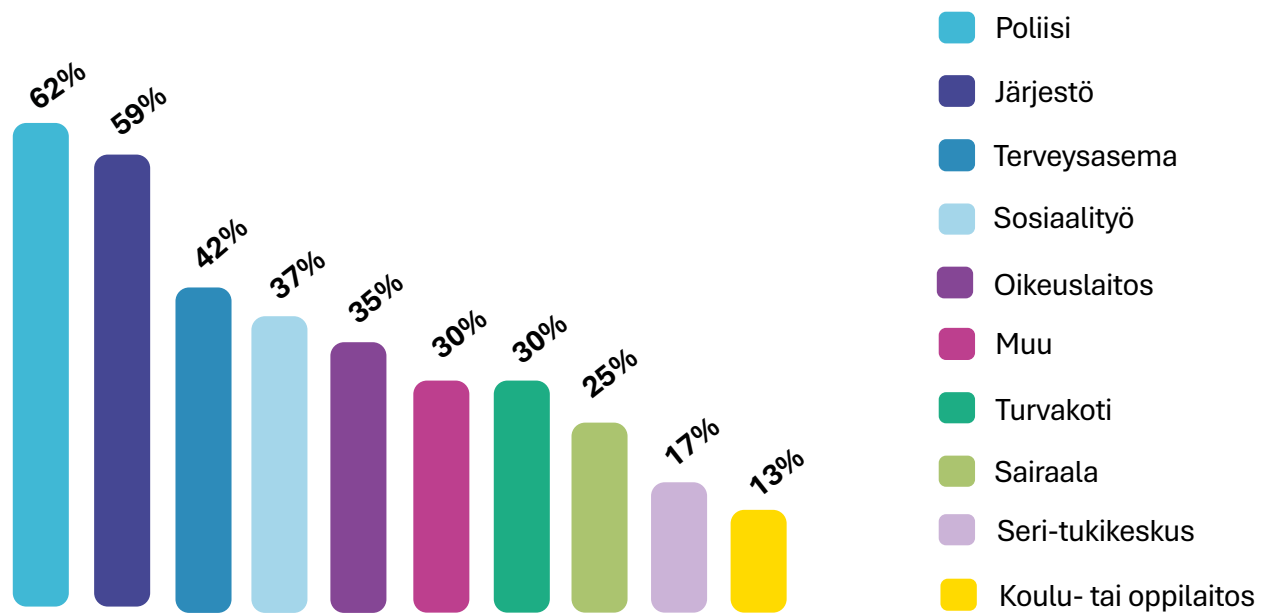

- Seksuaaliväkivalta (suostumuksen vastainen seksuaalinen teko esim. raiskaus, tunkeutuminen esim. sormin, kielellä tai esineellä, painostaminen seksuaaliseen tekoon)
- Henkinen väkivalta (esim. nimittely, kontrollointi, pelottelu, uhkailu)
- Fyysinen väkivalta (esim. lyöminen käsin tai esineellä, potkiminen, töniminen)
- Taloudellinen väkivalta (esim. rahojen varastaminen, omien rahojen käytön estäminen, luvaton lainanotto, omaisuuden anastaminen)
- Vaino (esim. ei toivottu yhteydenpito, seuraaminen)
- Muunlainen väkivalta
- Kemiallinen väkivalta (esim. huumausaineiden käyttö)
- Ihmiskauppa (esim. paritus)

Kuvio 2. Minkälaista väkivaltaa olet kokenut?

Avovastauksissa vastaajat kertoivat myös muunlaisesta kokemastaan väkivallasta. Niissä korostuivat lapsen ja huoltajuuteen liittyvä vallan väärinkäyttö, kuten huoltokiusaaminen. Vastauksissa kuvattiin, että toinen vanhempi pyrkii vieraannuttamaan lasta, tekee perättömiä ilmiantoja ja ilmoituksia viranomaisille sekä käyttää väkivaltaa lapsen kautta tai kohdistaa sitä myös lapsen. Myös hengellinen ja digitaalinen väkivalta mainittiin.

Vastaajista valtaosa, yli neljä viidestä, oli hakenut apua kokemaansa väkivaltaan usealta eri taholta. He olivat itse hakeutuneet eri palveluiden piiriin tai heille oli annettu tietoa apua tarjoavista tahoista. Apua oli haettu eniten poliisilta (62 % vastaajista), järjestöiltä (61 %) sekä terveysasemalta (42 %). Kyselyssä mainittujen tahojen lisäksi apua oli haettu esimerkiksi työterveydestä, terapian eri muodoista sekä läheisiltä. Vastaajista 54 prosenttia oli tehnyt tapahtuneesta rikosilmoituksen ja muutama harkitsi sitä.

Kuvio 3. Miltä taholta olet hakenut apua?

Vastaajista 88 prosenttia oli kohdannut epäkohtia palvelujärjestelmässä apua hakiessaan, suurin osa useammassa palvelussa. Eniten epäkohtia oli todistettu poliisissa (lähes 43 % vastaajista), terveysasemalla (lähes 37 %), sosiaalityössä (lähes 31 %) ja oikeuslaitoksessa (26 %). Noin 15 prosenttia vastaajista kertoi epäkohdista sairaalassa ja sovittelussa. Kuten väkivaltakokemukset, myös palvelujärjestelmän epäkohdat ja epäonnistumiset tyypillisesti kasautuivat. Vastaajia pyydettiin kuvailemaan kokemuksiaan avunsaannista, kohtaamisesta ja palvelujärjestelmän epäkohdista kahdella avovastauksella. Lähes jokainen heistä kirjoitti kokemuksistaan omin sanoin. Vastaukset vaihtelevat tiiviistä kiteytyksistä pitkiin ja yksityiskohtaisiin kertomuksiin.

3 Pari- ja lähisuhdeväkivaltaa sekä seksuaaliväkivaltaa kokeneet kohtaavat avunsaantia vaikeuttavia epäkohtia palvelujärjestelmässä

Kyselyyn vastanneita yhdistää se, että heillä on ollut **tarve käsitellä väkivaltakokemuksiaan ammattilaisten kanssa**, ja palvelujärjestelmän **tuki toipumiseen ja väkivallasta irtautumiseen** on ollut heille tärkeää. Tästä huolimatta heistä suurin osa on joutunut pettymään siihen, kuinka heidät ja heidän avuntarpeensa on kohdattu. Kyselyyn vastanneet olivat päätyneet eri polkuja pitkin palvelujärjestelmän asiakkaiksi. Osa ei ollut uskaltanut ottaa yhteyttä tukitahoihin, eikä ollut siksi hakenut apua. Toiset olivat pyrkineet avun piiriin useasti. Jotkut olivat ottaneet yhteyttä johonkin palveluun pian tapahtuneen jälkeen, toiset punnittuaan asiaa pidempään. Monet olivat tienneet ennalta, mistä hakea apua ja olivat hakeneet sitä useilta eri tahoilta. Usea vastaaja oli saanut tarvitsemaansa tukea, mutta myös valtaosalla tukea saaneista oli kokemuksia epäoikeudenmukaisesta kohtelusta jostakin palvelusta. **Tilaisuuksia väkivallan tunnistamiselle ja avulle** olisi usein ollut, mutta moni koki jääneensä yksin ja tunsii olonsa voimattomaksi väkivallan seurausten edessä.²⁴

Erityisesti lähisuhdeväkivaltaa kokeneilla avun hakemista oli usein edeltänyt monisyinen ja pitkäaikainen ongelmien vyyhti. Vastaajat kertoivat jopa vuosia kestäneistä **väkivallan kierteistä**, joita on toistuvista yrityksistä, avunpyynnöistä ja viranomaisyhteydenotoista huolimatta ollut vaikea katkaista. Moni entisessä tai nykyisessä parisuhteessaan seksuaaliväkivaltaa kokenut kertoi, ettei heidän kohtaaman väkivallan dynamiikkaa ole ymmärretty palvelujärjestelmässä. Tilanteet olivat pitkittyneet erityisesti silloin, kun väkivallan tekijä oli vastaajan nykyinen tai entinen puoliso ja heillä oli yhteisiä lapsia. Aineistosta erottuvat kuvaukset **ylisukupolvisesta väkivallasta**.²⁵ Moni vastaajista oli altistunut lähisuhdeväkivallalle lapsuudessaan tai nuoruudessaan. Vielä useampi vastaaja kertoi, että heidän lapsensa olivat todistaneet heihin kohdistettua väkivaltaa tai joutuneet väkivallan kohteeksi yleensä toisen vanhempansa tekemänä. Lapset olivat kantaneet osan väkivallan seurauksista; kodin turvallisuuden järkkyminen, perheen taloudellisen tilanteen heikentyminen ja vanhempien huolto- ja tapaamiskiistat heijastuivat myös lasten elämään. Lasten myötä vastaajat olivat tiettyjen palveluiden, esimerkiksi perhepalveluiden piirissä, mutta kohtasivat myös erityisiä haasteita avunsaannissa.

24 Ks. myös Siltala, H. (2021). Family violence as a public health problem: Effects and costs in Finnish health care. JyU Dissertations 421. Jyväskylän yliopisto.

25 Myös 3.12.2025 julkaistu Korpilahti, U., Malja, M. & Junkala, A. (2025). Väkivallaton lapsuus. Toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä vuosille 2026–2033 Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2025:13. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

3.1 Väkivallan merkkejä ei aina tunnisteta kriittisissä vaiheissa

Väkivallasta on usein vaikeaa kertoa eteenpäin, ja ensimmäinen henkilö, jolle tapahtuneesta kerrotaan, on yleensä läheinen.²⁶ Kyselyyn vastanneet kertoivat, että **väkivallan stigma** ja **häpeä** vaikeuttavat avun hakemista ja saavat harkitsemaan yhteydenottoa pitkäänkin. Osalla epäoikeudenmukainen kohtelu yhtäällä oli heikentänyt luottamusta tukea tarjoavaan järjestelmään ja vaikeuttanut avun hakemista toisaalla.

Suuren häpeän takia en tapahtuman aikoihin puhunut raiskauksestani kenellekään, en uskaltanut hakea apua tai mennä tutkimuksiin, minkä takia fyysisiä todisteita ei ollut.

Nainen, 20 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Poliisi ei pysty tekemään mitään. Pahoinpitelijä päästettiin kotiin. Sen jälkeen en ole hakenut apua viranomaisilta. Koin sen hyödyttömäksi ja vaaralliseksi. Häpeä esti hakemasta apua raiskaukseen. - - Olen jopa harkinnut puhumista kirkon työntekijälle, mutta kynnys on kova.

Nainen, 59 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Kun väkivaltaa kokenut hakee apua, on olennaista, saako hän tilaisuuden kertoa tapahtuneesta, tilaa asian käsittelylle sekä asiallisen reaktion kuulijalta, olipa tämä kuka tahansa väkivaltaa työssään kohtaava ja käsittelevä ammattilainen. **Ensimmäiset kontaktit palvelujärjestelmään** väkivallan jälkeen ovat kriittisiä avunsaannin kannalta. Niiden taustalla voi olla pitkään jatkunutta oireilua, pelkoa lisääntyvästä väkivallasta ja toive väkivaltaisesta suhteesta poispääsystä. Lyhyetkin kohtaamiset pohjustavat tulevaa palvelupolkua ja saattavat olla jopa ainoita tilaisuuksia **väkivallan puheeksi ottamiselle ja interventiolle**. Vastaajien kokemusten mukaan puheeksiottoa ei tehdä tarpeeksi, eikä merkkejä väkivallasta aina huomata tai huomioida, vaikka ne olisivatkin selkeitä. Vaikka vastaajista reilu puolet oli tehnyt tapahtuneesta rikosilmoituksen, se ei aina ollut taannut avunsaantia; poliisi ei kaikissa tapauksissa ollut ohjannut väkivaltaa kokenutta tukipalveluiden piiriin.

26 Attila, H., Keski-Petäjä, M., Pietiläinen, M., Lipasti, L., Saari, J. & Haapakangas, K. (toim.) (2023). Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021. Loppuraportti. Helsinki: Tilastokeskus. <https://otos.stat.fi/server/api/core/bitstreams/93f18e83-3308-4acd-b370-b71fbb70f9bd/content>.

Ehkäisyneuvolassa ei haluttu ottaa puheeksi väkivallan mahdollisuutta ollessani teini-ikäinen ja pahasti mustelmilla, kysyttiin vain kamppailulajeista, joita en siis harrasta. Olisin tuossa tilanteessa avautunut, jos olisi kysytty. Väkivalta olisi voinut katketa siihen, mutta nyt jatkuu käynnin jälkeen vielä vuosia.

Nainen, 26 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Väkivaltaa ei tunnisteta tai sitä ei oteta puheeksi eikä uhri välttämättä pysty ottamaan puheeksi ollenkaan tai vain kerran. Jos siihen ei tuolloin tartuta, toista kertaa ei välttämättä tule. Itse koen, etten saanut mistään apua tai edes neuvoa, mistä apua voisi hakea. Olin aivan yksin.

Nainen, 43 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Se, pääseekö väkivaltaa kokenut palveluiden ja avun piiriin, riippuu siitä, tunnistetaanko hänen kokemansa väkivallaksi palvelujärjestelmässä. Mitä myöhemmin väkivalta tunnistetaan, sitä vaikeampaa siihen on puuttua.²⁷ Vastaajien kuvausten perusteella avun saaminen vaikeutuu, kun väkivalta pitkittyy ja siihen kietoutuu muita elämän haasteita, kuten mielenterveysongelmia ja erotilanteita. Väkivallan tunnistaminen monimutkaistuu vastaajien mukaan myös silloin, kun tilanteeseen liittyy lapsia. Erilaiset lapsiperheille suunnatut tukipalvelut, kuten perheoikeudelliset palvelut, perheneuvola ja lastensuojelu, mainittiin tässä yhteydessä toistuvasti.

Ongelmaa ei tunnistettu ja tilannetta lähdettiin ratkomaan perheterapeuttisin keinoin. Väkivalta ei loppunut, vaan muoto muuttui ja kontrolli minua kohtaan kiristyi. Parisuhdeterapia ja perheneuvolakontaktit musersivat minut lopulta täysin. Hyväksyin väkivallan ja minuun ja lapsiini kohdistuvan kontrollin normaalina asiana, koska kukaan ei sitä huomioinut.

Nainen, 40 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Erityisesti lapsen kohdistuvaa henkistä väkivaltaa ei haluta tunnustaa lainkaan. Prosessit niin lastensuojelussa, lastenvalvojalla kuin vanhemmuuden arvioinnissa olivat liian hätäisiä ja keskittyivät lähes täysin huoltajuuteen eivätkä turvallisuuteen tai monivuotisten tilanteiden ymmärtämiseen.

Nainen, 41 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

27 Siltala, H. (2022). Lähisuhdeväkivallan tehokkaampi tunnistaminen vähentäisi väkivallasta aiheutuvia terveyshaittoja ja -kustannuksia. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim 138(11), 1115–1119.

Aineistossa on kertomuksia **avunpyyntöjen sivuuttamisesta ja yhteydenottojen torjunnasta**. Tällainen kohtelu oli ollut vastaajille erityisen lamaannuttavaa silloin, kun väkivaltaa oli koettu kauan ja sille altistuivat myös lapset, elämäntilanne oli kriisiytynyt ja kyseessä oli ensimmäinen, mahdollisesti pitkäänkin harkittu yhteydenotto.

Asuin ja seurustelin väkivaltaisen miehen kanssa. Suhteen aikana soitin kerran hätänumeroon. Olin päässyt kotoa pois pakoon pahoinpitelyä. Kerroin tilanteen hätäkeskuspäivystäjälle, joka kysyi, olenko nyt vaarassa. Sanoin, että en ole nyt asunnossa. - - ”Jos et ole nyt vaarassa, en voi tehdä mitään. Tee netissä rikosilmoitus.” - - Väkivallan uhka kodissani oli jatkuva. Hätäkeskukseen soittaminen oli todella ison kynnyksen takana. Väkivaltainen kumppanini sai minut tuntemaan, että pahoinpitelyt ovat omaa syytäni. Jos poliisi olisi sanonut samoin, se olisi ollut minulle henkisesti liian musertavaa, joten en uskaltanut tehdä ilmoitusta mihinkään. Minua ei otettu todesta. Tilanne oli henkisesti valtavan kuormittava. En tehnyt koskaan yhtään rikosilmoitusta lukuisista pahoinpitelyistä, enkä pystynyt enää ottamaan yhteyttä viranomaisiin.

Nainen, 42 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Avunsaantia vaikeuttavat myös palvelujärjestelmän **rakenteelliset esteet**. Ne liittyvät esimerkiksi saatavilla oleviin palveluihin ja niiden resursseihin, esteellisyyteen, byrokratiaan sekä lainsäädäntöön.²⁸

Käräjäoikeudesta suositeltiin vetämään pois hakemus lähestymiskielloon henkisen väkivallan (sis. vainoamista) perusteella. He epäilivät, että henkinen väkivalta ei ole riittävä peruste lähestymiskiellon myöntämiseen ja että lähestymiskiellon hakeminen tässä tapauksessa voisi pahentaa ongelmaa. Kävi myös ilmi, että todistusaineistona toimivat sairauskertomukset tulisivat väkivallan tekijän tietoon lähestymiskiellon hakemiseen liittyvässä oikeuskäsittelyssä. En missään nimessä halua terveystietojeni tulevan ilmi väkivallan tekijälle, sillä hän on aiemmin levittänyt terveystietojani sekä käyttänyt tietojaan loukkaamistarkoituksessa.

Nainen, 37 vuotta, hakenut apua Pohjois-Suomessa

Eräs vastaaja kertoi, että vertaistukiryhmissä ei ollut tilaa hänen hakiessaan apua. Muutama kertoi, että tuki estyi siksi, että väkivaltainen puoliso oli päästetty mukaan hoituhuoneeseen tai muuhun asioimistilanteeseen.

28 Muista rakenteellisista esteistä, joita eri vähemmistöihin kuuluvat naiset kohtaavat palvelujärjestelmässä, ks. Viini, M. & Oksanen, P. P. (2025). Asenne esiin! Suostumuksen ymmärrys ja luottamus viranomaisiin Suomessa. Amnesty International Suomen osasto ry. <https://www.amnesty.fi/uploads/2025/02/amnesty-asenne-esiin-tutkimusraportti.pdf>

3.2 Viranomaisten asenteellisuus heikentää oikeuksien toteutumista ja luottamusta

Väkivaltaa koskevat asenteet, uskomukset ja ennakkoluulot vaikuttavat myös palvelujärjestelmässä työskenteleviin ammattilaisiin.²⁹ Aineiston perusteella väkivaltaa kokeneet eivät aina saa riittävästi tukea palvelujärjestelmästä siinä työskentelevien ammattilaisten kielteisten asenteiden ja ennakko-oletusten vuoksi. Kyse on esimerkiksi epäluuloisesta suhtautumisesta väkivallan kokijaan, kyseenalaistavasta puheesta, syylistämisestä ja väkivallan vähättelystä.³⁰ Avovastauksista käy ilmi, että asenteellisuutta on kohdattu eri palveluissa, mutta se vaikuttaa kasautuvan viranomaisiin.

Pahinta oli ehkä se, kun yksi hoitaja kysyi, ”onko tämä edes tapahtunut?”

Nainen, 23 vuotta, hakenut apua Pohjois-Suomessa

Oikeudenkäynnissä puolustusasianajaja tiedusteli, onko minulla raiskaufantasioita.

Nainen, 27 vuotta, hakenut apua Pohjois-Suomessa

Asenteilla on seurauksia; vastaajien kokemusten perusteella **väkivaltaa ei pystytäkään käsittelemään**, heitä on **ohjattu väärin palveluihin tai palveluohjaus on ollut muutoin puutteellista**, **avunsaanti on pitkittynyt** ja **tuki on saatettu evätä** kokonaan. Moni kertoi, että epäoikeudenmukainen kohtelu palvelujärjestelmässä **pahensi oireilua** ja **uudelleentraumatisoi**. Vastaajien mukaan erityisesti henkinen väkivalta sivuutetaan herkästi, eikä sen dynamiikkaa aina ymmärretä, vaikka kyse olisi pitkäaikaisesta **pakottavasta kontrollista**.³¹

29 Ks. Virkki, T., & Jäppinen, M. (2017). Gendering responsibility: Finnish and Russian helping professionals' views on responsible agency in the context of intimate partner violence. In M. Husso, T. Virkki, M. Notko, H. Hirvonen, & J. Eilola (Eds.), *Interpersonal Violence: Differences and Connections* (pp. 107–121). Routledge Advances in Sociology.

30 Ks. Viini, M. & Oksanen, P. P. (2025). Asenne esiin! Suostumuksen ymmärrys ja luottamus viranomaisiin Suomessa. Amnesty International Suomen osasto ry. <https://www.amnesty.fi/uploads/2025/02/amnesty-asenne-esiin-tutkimusraportti.pdf>

31 Amnestyn Suomen osasto, Ihmisoikeusliitto & Monika-Naiset (2025). Kohti pakottavan kontrollin kriminalisointia. https://www.amnesty.fi/app/uploads/2025/10/Kohti_pakottavan_kontrollin_kriminalisointia_hand_out.pdf

Otin itse yhteyttä [järjestöön] ja yritin saada itselleni tukea henkisen väkivallan tilanteessa, kun kumppanillani oli mielenterveysongelma. Tukea tarjottiin pyynnöistäni huolimatta vain molemmille ja parisuhteen jatkamiseen, vaikka parisuhde alkoi käydä minulle uhkaavaksi ja olin ylikuormittunut.

Nainen, 58 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Aineistossa korostuu puhetapa, jossa parisuhteessa esiintyvä **väkivalta kehystetään ”riidaksi”, ”erimielisyydeksi” tai ”kommunikaatio-ongelmaksi”**. Väkivaltaa ei siis aina **nimetä** väkivallaksi. Vastaajia oli vastuutettu eskaloituneesta tilanteesta ja kyseenalaistettu siitä, miksi he eivät olleet joko tarjonneet tukea puolisolleen tai päättäneet suhdetta.

Poliisissa ilmoittamaani väkivaltaa ei ole otettu vakavasti, vaan siihen on suhtauduttu ”riitaisena parisuhteena”. Minua on syyllistetty ajautumisestani väkivaltaiseen suhteeseen ja siitä, että en ole lopettanut sitä. Pelkoani koston kierteestä ei ole otettu vakavasti. Minua ei ole poliisista ohjattu jatkoavun piiriin.

Nainen, 41 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Kriisipäivystyksestä tein muistutuksen, koska kutsuivat tilannettani ”parisuhderiidaksi” ja että ”tämänkaltaisten asioiden taustalla on usein suurempiakin henkilökohtaisia haasteita, joita ei kriisipäivystyksessä hoideta”. Poliisi tutki tapahtunutta rikosnimikkeellä raiskaus.

Nainen, 28 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Huolestuttava havainto aineistosta on, että lähisuhdeväkivaltaa typistetään riitelyksi myös perheille suunnatuissa palveluissa. Vastaajat kertoivat epävakaita ja kriisiytyneistä perhetilanteistaan, joissa on ollut kyse myös toisen vanhemman väkivaltaisuudesta. Perhepalveluiden asiakkuus oli monesti liittynyt pitkiin ero- ja huoltokiistoihin, joiden yhteydessä väkivalta oli saanut uusia muotoja tai lisääntynyt. Vastaajien mukaan palvelujärjestelmässä **ei aina ymmärretä väkivallan todellisuutta** ja nähdä, kuinka lähisuhdeväkivalta ja sen uhka varjostavat koko perheen arkea ja heikentävät lasten hyvinvointia.³²

Olosuhdeselvityksessä ehdotettiin, että mentäisiin perheneuvolaan hakemaan tukea yhteistyöhön. Lastensuojelusta minulle sanottiin, että niillä lapsilla, joiden vanhemmat ei pysty yhteistyöhön, on enemmän mielenterveysongelmia nuoruudessa, mistä minulle jäi

32 Ks. Hautanen, T. (2017). Vain vanhempien parisuhdeasia? Väkivallan arviointi huoltoriidoissa. Teoksessa J. Niemi, H. Kainulainen & P. Honkatukia (toim.) Sukupuolistunut väkivalta – Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma (s. 121–137). Tampere: Vastapaino.

vahva käsitys, että huonoa keskusteluyhteyttä pidettiin pahempana kuin väkivaltaa, joka on myös kohdistunut lapsiin, ja lapset ovat todistaneet väkivaltaa. - - Ylipäättään minun kokemukseni on, että jos väkivallasta ei ole tuomiota, niin ihan kuin sitä ei olisi tapahtunut ollenkaan.

Nainen, 36 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Vaikka lähisuhdeväkivalta oli ollut esillä ja ammattilaisten tiedossa, koki useampi vastaaja, että se työnnettiin syrjään, vaikka se vaikutti myös lapsiin. Palveluissa oli peräänkuulutettu molempien osapuolten ymmärtämistä ja vanhempien välistä yhteistyötä, ja perheen kriisiksi oli määrittynyt pikemminkin vanhempien ero kuin äidin ja toisinaan myös lasten kokema väkivalta. Moni kyselyyn vastannut kertoi, että väkivalta jatkui eron jälkeen. Toisinaan lasta oli käytetty esimerkiksi kiristämisen ja uhkailun välikätenä.

3.3 Palvelujärjestelmän pirstaleisuus ja katkokset pudottavat yhteiskunnan turvaverkon läpi

Vaikka tiedetään, että väkivalta lamaannuttaa ja heikentää sitä kokeneen toimintakykyä, vastaajien kokemusten perusteella tätä ei riittävästi huomioida palvelujärjestelmässä. Kyselyyn vastanneet kertoivat, että avunsaanti oli usein riippunut heidän **omasta aktiivisuudestaan**. Ydinongelma heidän mukaansa on, ettei tietoa siitä, miten he voisivat edetä asiansa kanssa, ole aina mahdollista saada viranomaisilta. Vastaajat kertoivat pistemäisestä tuesta, joka saattaa loppua yllättäen.

Todella kylmää kohtelua, tietoa ei anneta missään vaiheessa uhrille, kaikki pitää itse osata etsiä, ei selitetä prosesseja. Asiakas (uhri) jää oman onnensa nojaan.

Nainen, 62 vuotta, hakenut apua Keski-Suomessa

Olin 16-v., olisin kaivannut enemmän tukea ja oikeuksieni vahvistamista/kertomista. Mutta minun olisi pitänyt itse osata kysyä ja vaatia, mikä on mielestäni tilanteessa liikaa. Minua ei myöskään osattu kohdata viranomaisten ja päiväystyöhenkilökunnan puolelta.

Nainen, 28 vuotta, hakenut apua Pohjois-Suomessa

Aineistosta erottuvat kuvaukset siitä, että vastaajien **avunpyyntöihin ei ole reagoitu**. Monella oli kokemuksia siitä, että heidät unohdettiin ja he jäivät vaille tarvitsemaansa ja pyytämäänsä apua. Osalle oli todettu, että osaamista tai kykyä auttaa ei ole ja että seuraava tukitaho selvitetään, mutta näin ei ollut tapahtunut. Nämä kokemukset painottuivat vastaajilla perusterveydenhuoltoon. Aineistossa oli myös kuvauksia siitä, että **väkivaltaa kokenut ohjataan toistuvasti palvelusta toiseen** ennen kuin tukea on mahdollista saada. Tällaisissa tapauksissa väkivaltaa kokenut vastaaja oli ikään kuin työnnetty toisaalle, mutta avunsaantia ei ollut varmistettu, mikä on vastaajille näyttäytynyt ohittamisena. Vastaajat olivat joutuneet toistuvasti kuvailemaan tilanteensa alusta alkaen uusille ammattilaisille.

Neurolassa aikanaan pyysin päästä juttelemaan, mutta en koskaan päässyt.

Nainen, 41 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

En saanut apua. Hoitaja ei osannut/halunnut keskustella kokemastani, eikä ohjannut eteenpäin. Poliisilta kerran soitettiin, tiedänpö tekijän olinpaikkaa ja samalla kerrottiin, että tutkinta joko jatkuu ja he kutsuvat minut kuulusteluun tai loppuu, jolloin saan siitä kirjeen kotiin. En saanut mitään ohjeistusta missä voisin käsitellä kokemaani. Tutkinnan päättämistäkään ei kirjettä tullut, vaan jouduin soittamaan ja kysymään asiaa poliisilta, jolloin he kertoivat kyllä lähettäneensä kirjeen. Kirjettä en kuitenkaan koskaan ollut saanut.

Nainen, 28 vuotta, hakenut apua Itä-Suomessa

Palvelujärjestelmän **ammattilaisten puutteellinen ymmärrys väkivallasta** ja sitä kokeneen kohtaamisesta heikentää avunsaantia. Vastaajien mukaan heidän kohtamillaan viranomaisilla ja tukitahoilla ei ole aina ollut **keinoja ja työkaluja käsitellä väkivaltaa**. Seksuaaliväkivaltaa kokeneet kuvasivat, että heidän tarpeitaan esimerkiksi gynekologisissa tutkimuksissa ei ole aina huomioitu. Osa oli myös kohdannut kyseenalaistusta siitä, miksi he eivät olleet ottaneet yhteyttä aiemmin. Väkivaltaa kokenut on tärkeää ohjata väkivaltaan erikoistuneeseen palveluun, mutta tiedon puute ja virheet palveluohjauksessa antavat viitteitä siitä, että väkivaltaa kokeneita kohtaavat **viranomaisetkaan eivät aina tunne palveluketjua** riittävän hyvin.

Ongelmia yhdistävä tekijä se, että naisiin kohdistuvan väkivallan ilmiön sukupuolistunutta dynamiikkaa ei ymmärretä, mikä johtaa erinäisiin ongelmiin kohtaamisessa/avunsaannissa; ei puututa lainkaan tai liian vähäisin keinoin, uhria syyllistetään, väkivalta ymmärretään ”tasapuolisena tappeluna” tai ”vuorovaikutuksen ongelmana”, väkivallan tekijä onnistuu manipuloimaan työntekijän puolelleen, useat väkivallan teot jäävät rankaisematta (ongelma itse rikoslaissa ja myös sen tulkinnassa).

Nainen, 41 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Seksuaalisesta väkivallasta ei terveydenhuollossa tai sosiaalityössä haluta puhua ollenkaan ja mm. sosiaalityöstä ja mt-kuntoutuksesta apua hakiessani on minulle sanottu mm., että ”älä vello menneisyydessä” ja ”kyllä aikuisen ihmisen pitää itse täyttää Kelan lomakkeet”. Huono kohtelu on lisännyt epätoivoa ja häpeää, joita jo valmiiksi olen tuntenut ja saanut oloni suunnattoman turvattomaksi kaikilla elämän osa-alueilla. Minulla ei ole henkilökohtaista tukiverkostoa kokemani väkivallan seurauksena ja olen ollut aivan yksin. Kauheimmat kohtaamiset ovat traumatisoineet minua uudella tavalla ja kadun sitä, että olen ikinä lähtenyt hakemaan apua julkisesta terveydenhuollosta tai sosiaalihuollosta.

Nainen, 38 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Palvelujärjestelmän pirstaleisuus ja palvelupolun katkonaisuus ilmenee myös siinä, että väkivallasta tehdään **puutteellisia kirjauksia** tai niitä ei tehdä lainkaan, mikä vaikeuttaa avunsaantia myöhemmin. Viranomaisten osaamisvaje väkivallasta näkyy vastaajien mukaan myös siinä, että perheellä saattaa olla asiakkuus useaan eri palveluun, joissa väkivaltaa käsitellään hyvin eri tavoin. Kun kirjatut ovat puutteellisia, tieto väkivallasta ei saavuta kaikkia tahoja, mikä voi vaikuttaa esimerkiksi huolto- ja tapaamissopimuksiin.

Lapsen tapaamisen yhteydessä koulukuraattori esittänyt huolensa ja halunsa tehdä lasu. [Lastensuojelun] työntekijät olivat kertoneet, ettei tarvitse erikseen tehdä, että kirjaavat asian. Näin ei kuitenkaan tehty, eikä lasua kirjattu kuraattorilta. - - Perheneuvolassa henkisestä väkivallasta tiedettiin ja oli näyttöä, mutta sitä ei ollut kirjattu mihinkään.

Nainen, 46 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Poliisin ja oikeuslaitoksen **hitaat ja viiveiset prosessit** mainittiin aineistossa useasti. Osa vastaajista ei ollut halunnut tehdä rikosilmoitusta, koska ajatteli rikosprosessin olevan liian raskas. Rikosilmoituksen tehneistä useampi puolestaan kertoi, että rikosprosessi oli venynyt, viranomaisilta oli ollut vaikeaa saada tietoa sen etenemisestä ja tukipalveluista oli kerrottu niukasti tai ei lainkaan. Tiedonsaanti oli riippunut vastaajien toistuvista kyselyistä. Asian käsittely poliisissa ja tuomioistuimessa oli lisännyt heidän henkistä ja taloudellista taakkaansa.

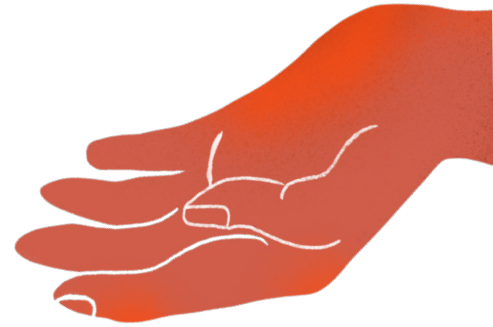
Oikeusprosessi on nyt kestänyt kaikkineen yli 5 v. Olen käyttänyt traumapsykoterapiaan omia rahojani pienen omaisuuden ja asian pitkittyessä tai aina uuteen oikeusasteeseen mennessä trauma revitään auki uudelleen ja sen työstäminen alkaa alusta. Koen myös oikeuskäsittelyiden traumatisoineen minua aina uudelleen.

Nainen, 36 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Oikeusprosessi kesti viisi vuotta, koska rikosilmoitus lepäsi koskematta yli vuoden poliisin pöydällä.

Nainen, 52 vuotta, hakenut apua Pohjois-Suomessa

4 Myönteiset kohtaamiset kannattelevat toipumista ja turvaavat oikeuksia

Palvelujärjestelmän epäkohtien ja epäonnistumisten keskellä oli myös monen vastaajan kertomuksia **myötätuntoisesta kohtelusta** ja **asiantuntevasta palvelusta**. Myönteiset kohtaamiset ja niistä saatu tuki olivat tuoneet helpotusta ja turvaa sekä vahvistaneet vastaajien luottamusta siihen, että väkivaltaan on mahdollista saada apua ja tukea yhteiskunnalta.

Olen saanut ennen kaikkea tukea ja apua kolmannelta sektorilta eli järjestöiltä ja vertaistuesta, ja tuki jatkuu edelleen. Ilman niitä oloni olisi huomattavan paljon huonompi ja toivoton.

Nainen, 48 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Omalle kohdalleni on osunut järjestössä ja sosiaalityön osalta äärimmäisen ammattitaitoiset, empaattiset ja kuulevat henkilöt. - - Auttavien tahojen välittävä kohtaaminen on saanut luottamuksen itseen palaamaan, tuettuna myös rohkeutta vetää rajoja, suojella itseä ja lapsia sekä auttanut ymmärtämään tapahtuneet väkivallaksi.

Nainen, 51 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Kyselyyn vastanneet painottivat yksittäistenkin kohtaamisten merkitystä.³³

Viranomaisten neuvontapalvelua ja vastaavia **matalan kynnyksen ohjauspalveluita** pidettiin tärkeänä osana avun hakemista ja saamista, vaikka ne saattoivat vasta aloittaa viranomaisprosessin. Kohtaamisen merkitys korostui, kun taustalla oli ollut aiempia

33 Ks. myös Nipuli, S. & Bildjuschkin, K. (2016). Hoitoketju seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen auttamiseksi. Ohjaus 5/2016. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130504/URN_ISBN_978-952-302-625-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y

huonoja kokemuksia asioiden kanssa. Silloin lämmin ja asiallinen ammattilainen koettiin erityisen tärkeäksi tukihenkilöksi, joka saattoi auttaa asian käsittelyssä ja sanoittaa tapahtunutta.

[Poliisin] virkailija sanoi lopuksi, että ”hyvä, kun teit ilmoituksen”, mikä tuntui itselle tärkeältä ja minulle tuli olo, että hän uskoi minua. Sain myös Rikosuhripäivystyksen yhteystiedot, ja hän sanoi, että ”jatka aiheesta puhumista”.

Nainen, 31 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Itse en ollut heti valmis lähtemään, mutta muistan ensimmäisen lääkärin sanat ”hän on rikkonut kaikki ihmisoikeudet mitä on, en halua, että kuolet tai vammaudut”. Siitä lauseesta olen ikuisesti hänelle kiitollinen.

Nainen, 45 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Vastaajat korostivat **sensitiivisen kohtaamisen** merkitystä. Sillä, että heidät oli otettu vastaan kunnioittavasti ja heidän kertomaansa oli suhtauduttu vakavasti, oli ratkaiseva merkitys avunsaannin kannalta. Moni oli saanut apua koko perheen turvaamiseksi, toiset pysyneet työkykyisinä ja osa päässyt lopullisesti irti väkivaltaisesta suhteesta. He olivat tulleet nähdyiksi ja kuulluiksi yksilöinä, lähimmäisinä ja vanhempina. Tilanteet olivat rauhallisia ja kiireettömiä. Myönteisissä kohtaamisissa vastaajilla oli ollut tilaa puhua ja kertoa kokemastaan väkivallasta ammattilaisille, ja he olivat saaneet sekä **sanoja kokemalleen että konkreettista tukea**. Heidän huolensa ja pelkonsa oli siis tunnistettu ja ymmärretty ja niihin reagoitiin.

Päivystyksessä tunnistettiin hyvin minun joutuneen pahoinpitelyn uhriksi vaikkein sitä tuonut itse ilmi. Tämä oli tekijä, joka mahdollisti lopullisen eron. Turvakoti pysäytti väkivallan kierteen, sain puhua paljon, työntekijät olivat loistavia ja heillä oli aikaa. Sosiaalityö auttoi taloudellisesti esimerkiksi muuttokustannuksissa ja sosiaali- ja kriisipäivystyksen kautta esimerkiksi kuljettamalla turvakotiin ja turvaamalla muuttoani. Turvaverkko Helsingiltä olen saanut paljon tukea, niin yksilö- kuin ryhmämuodossa, mahtavat työntekijät ja aina helppo tavoittaa. Poliisi on kohdellut minua sensitiivisesti ja asiallisesti.

Nainen, 26 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Onnistumisia yhdisti se, että vastaajat olivat saaneet **apua väkivaltaan nopeasti, oikea-aikaisesti ja johdonmukaisesti**. Tukea oli siis **saatavilla tarpeeseen**, sen **jatkuvuus** oli turvattu ja palveluntarjoajalla oli **resursseja** väkivaltaa kokeneiden tukemiseen. Tyytyväisimpiä olivat odotetusti ne vastaajat, joilla oli eniten myönteisiä kohtaamisia ja saatavilla monenlaista tukea, esimerkiksi keskustelu-, kriisi- ja lakiapua. Vastaajien mukaan yksilölliset ja kiireettömät kohtaamiset, säännöllinen yhteydenpito

ja jatko-ohjaus muihin palveluihin kannattelivat vaikeassa elämäntilanteessa ja kevensivät arjen taakkaa.

Auttavat puhelimet (Nollalinja, Naisten Linja) tarjosivat upeaa henkistä tukea siinä vaiheessa, kun yritin ymmärtää, mitä elämässäni oikein tapahtuu, enkä pystynyt puhumaan muille. Turvakodin kautta sain tarvitsemaani henkistä ja fyysistä etäisyyttä (turvapaikan) irrottautukseni myrkyllisestä suhteesta.

Nainen, 47 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Tukinaiselta olen saanut keskusteluapua ja taitoja trauman käsittelyyn, ja minut on kohdattu arvokkaasti, ja koen että olen voinut luottaa henkilökuntaan. Apu on pitänyt minut työelämässä, enkä ilman sitä olisi kyennyt töihin.

Nainen, 35 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Aineiston perusteella kohdatun työntekijän ymmärrys väkivallasta ja väkivaltatyön erityisosaaminen on usein edellytys avunsaannille. Erityistä kiitosta saivat **väkivallan uhreille suunnatut palvelut** ja niitä paljon tarjoavat järjestöt. Ne koettiin helposti lähestyttävänä, saavutettavina ja uhrilähtöisinä. Kohtaamiset **väkivaltatyöhön erikoistuneiden ammattilaisten** kanssa olivat luoneet vastaajille vuosien varrella tunnetta siitä, etteivät he ole tilanteessaan yksin.

Seri-tukikeskus oli upea ja ihana ja tärkein kontakti. En olisi selvinnyt hengissä ilman. Etenkin poliisin väärinkohtelun keskellä/jälkeen Seri oli uskomattoman tärkeä tuki.

Nainen, 27 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

MLL Turvaverkko on ollut paras apu tähän mennessä ja toivon todella, että järjestöille ohjataan riittävästi rahaa eikä missään nimessä leikata tällaisista palveluista. Etenkin, kun tuki julkisella puolella on TÄYSIN olematonta, on erityisen tärkeää, ettei avunsaanti lopu kokonaan, jos järjestöiltä leikataan rahoitusta yms.

Nainen, 38 vuotta, hakenut apua Etelä-Suomessa

Tuki oli parhaimmillaan ollut kokonaisvaltaista ja sillä edesautettiin paitsi väkivallasta toipumista, myös yleistä hyvinvointia, vanhemmuutta ja työssäjaksamista.

5 Johtopäätökset ja suositukset: kuinka voimme parantaa oikeuksien toteutumista ja lisätä avunsaantia palvelujärjestelmässä?

Lähisuhdeväkivaltaa ja seksuaaliväkivaltaa kokeneilla on kohonnut tarve erilaisille tukipalveluille, mutta suomalainen palvelujärjestelmä ei tue heitä riittävästi väkivallasta toipumisen polulla. Kyselyaineiston perusteella lähisuhdeväkivaltaa ja seksuaaliväkivaltaa kokeneiden avunsaannissa on useita epäkohtia, eivätkä väkivaltaa kokeneiden oikeudet ja Istanbulin sopimuksen velvoitteet toteudu nykyisin riittävällä tavalla.

Yhdeksän kymmenestä kyselyyn vastanneesta oli käyttänyt useampaa kuin yhtä palvelua, eli tilaisuuksia päästä avun piiriin ja saada tukea oli ollut useita. Lähes 88 prosenttia kaikista vastaajista kertoi kuitenkin kohdanneensa epäkohtia ja puutteita avunsaannissa ja kohtaamisessa. Vastaajista reilu puolet oli tehnyt tapahtuneesta rikosilmoituksen, mutta sekään ei aina ollut taannut avunsaantia. Epäonnistuneet kohtaamiset, katkokset ja puutteet palvelujärjestelmässä heikensivät heidän luottamustaan siihen, että väkivaltaa kokenut tai tämän perhe voi saada tukea henkisesti kuormittavassa ja raskaassa elämäntilanteessa. Kyselyyn vastanneista 78 prosenttia oli kokenut monimuotoista väkivaltaa. Ylisukupolviset väkivaltakokemukset olivat aineistossa niin ikään yleisiä; monella oli taustallaan lapsuuden- ja nuoruudenaikaisia väkivaltakokemuksia, ja usealla vastaajalla on lapsia, jotka olivat todistaneet tai kokeneet väkivaltaa esimerkiksi toisen vanhempansa taholta.

Väkivaltaa tulee tietoon myös sellaisissa palveluissa, jotka eivät ole keskittyneet nimenomaisesti väkivaltaan. Ne voivat kuitenkin olla välttämättömiä väkivaltaa kokeneen avunsaannin ja toipumisen polulla. Selvityksen perusteella palvelujärjestelmän epäkohtia ovat viranomaisten ja ammattihenkilöiden kyvyttömyys tunnistaa väkivaltaa ja puuttua siihen oikea-aikaisesti, tietoon tulleen väkivallan ohittaminen ja kirjaamatta jättäminen, katkoksinen palveluohjaus, epäluuloiset ja syyllistävät asenteet uhria kohtaan sekä pistemäinen tuki. Vastaajat kertoivat, ettei väkivaltaa tunnisteta ja nimetä palvelujärjestelmässä väkivallaksi, vaan sitä sivuutetaan ja sitä käsitellään erityisesti vaikeissa ero- ja huoltotilanteissa ”riitana” ja ”kommunikaatiohaasteena”. Merkittävällä osalla oli kokemus siitä, että heidän kokemaansa väkivaltaa oli kyseenalaistettu ja epäilty, mikä oli osalla johtanut avun epäämiseen ja väkivallan jatkumiseen.

Aineiston perusteella palvelujärjestelmä on pirstaleinen, eivätkä siinä työskentelevät aina itsekään osaa auttaa väkivaltaa kokenutta seuraavaan palveluun. Katkokset vaarantavat lähisuhdeväkivaltaa ja seksuaaliväkivaltaa kokeneen hyvinvoinnin ja turvallisuuden perustavalla tavalla erityisesti silloin, kun väkivalta on ollut toistuvaa, pitkäkestoista ja monimuotoista. Epätietoisuus saatavilla olevista palveluista vaikeuttaa väkivallasta kertomista ja avun saamista. Huonot kokemukset olivat hidastaneet vastaajien avunsaantia jopa vuosiksi. Tärkeä havainto aineistosta on, että merkittävä osa vastaajista oli saanut jotakin apua ja kokenut sen tärkeäksi toipumisen polullaan. Onnistumisia yhdistivät nopea pääsy palveluun, sensitiivinen ja myötätuntoinen kohtaaminen, konkreettinen apu sekä tieto siitä, mistä ja milloin apua on mahdollista saada jatkossa. Parhaimmat valmiudet kohtaamiseen on vastaajien kokemusten mukaan erityisesti järjestösektorilla, jolla väkivaltatyöhön kouluttautuneita ja erikoistuneita ammattilaisia voi erityisesti tavoittaa. Myönteiset kohtaamiset olivat lisänneet vastaajien voimavaroja, turvanneet heidän arkeaan ja edistäneet heidän ja koko perheen toipumista.

Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanoa kuvaava kansallinen toimeenpanosuunnitelma vuosille 2026–2033³⁴ korostaa, että väkivaltaa kokeneille tulee turvata sekä lyhyen että pitkän aikavälin uhrilähtöistä ja sukupuoli- ja kulttuurisensitiivistä tukea. Tuen on oltava laadukasta, riittävän pitkäkestoista ja kytkeydyttävä selkeisiin palvelupolkuihin erityistukipalveluihin. Kyselyn perusteella suomalainen palvelujärjestelmä ei tällä hetkellä täytä näitä velvoitteita: tuki on usein pistemäistä, katkonaista ja osittain uhrin itsensä maksettavaksi jäävää, vaikka väkivallan seuraukset ovat pitkäaikaisia.³⁵

5.1 Selvitykseen pohjautuvat suosituksemme:

Pitkäkestoinen tuki osaksi lakisääteisiä palveluja

- 1 Lähisuhde- ja seksuaaliväkivaltaa kokeneiden oikeus pitkäkestoiseen tukeen on tunnistettava palvelujärjestelmässä lakisääteisenä velvoitteena, ei yksittäisiin hankkeisiin tai projektirahoitukseen sidottuna mahdollisuutena. Väkivallan seuraukset ulottuvat usein vuosien päähän, ja osalla kyselyyn vastanneista oikeusprosessi on kestänyt yli viisi vuotta. Tuen tulisi seurata uhria koko tämän prosessin ajan, eikä rahoituksen tai palvelurakenteiden katkeilu saisi määritellä tuen kestoa.

34 Kervinen, E. & Seppänen, E. (2025). Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelma vuosille 2026–2033. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2025:12. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

35 Amnestyn Suomen osaston vuonna 2022 tekemässä kyselyssä järjestöt kertoivat vakavista puutteista väkivaltaa kokeneiden pitkäkestoisen tuen saatavuudessa. Ks. Amnesty International Suomen osasto ry (2022). Järjestökentän arvio: väkivaltaa kokeneiden naisten ja tyttöjen tarvetta pitkäkestoiseen tukeen ei tunnisteta, palvelut ovat sirpaleisia eikä palvelujen järjestämistä resursoida. https://www.amnesty.fi/uploads/2022/08/jokuraja_kyselyraportti.pdf

Palvelupolut: kriisistä pitkäkestoiseen toipumiseen

2. Hyvinvointialueille on laadittava velvoittavat palvelupolut, joissa kriisivaiheen palveluista (esimerkiksi Seri-tukikeskukset ja turvakodit) on suunnitelmallinen, ohjattu yhteys pitkäkestoiseen traumaterapiaan, vertaistukeen ja muuhun psykososiaaliseen tukeen. Palvelupolkujen tulisi kattaa myös lasten ja nuorten tarpeet sekä huomioida ylisukupolvinen väkivalta.

Järjestöjen ja vertaistuen pitkäkestoinen rahoitus

3. Kyselyn vastaajat korostavat, että pitkäkestoinen, kannatteleva tuki on usein löytynyt järjestöistä ja vertaistuesta, ei julkisesta järjestelmästä. Jotta Istanbulin sopimuksen velvoite lyhyen ja pitkän aikavälin tuesta toteutuu, on järjestöjen tarjoaman tuen rahoitus turvattava pitkäjänteisesti, eikä sitä tule rakentaa määräaikaisten hankehakujen varaan.

Koulutuksen on oltava velvoite, ei vapaaehtoisuuteen perustuvaa

4. Koulutusta väkivallasta, sen tunnistamisesta ja puheeksiotosta on järjestettävä kaikille viranomaisille ja ammattiryhmille, jotka kohtaavat työssään väkivaltaa kokeneita (esimerkiksi poliisi, sosiaalityö, lastensuojelu, terveydenhuolto, oikeuslaitos).

Rikosprosessia, kirjaamiskäytäntöjä ja riskinarviointia on tehostettava

5. Väkivaltakokemuksia on kirjattava systemaattisesti ja otettava huomioon päätöksenteossa, erityisesti huoltoriidoissa ja lastensuojelussa.
6. Turvallisuuden arviointi ja riskinarviointi tulee tehdä aina, kun väkivallasta tai vainosta on viitteitä.
7. Rikosprosessia on kehitettävä uhrilähtöisemmäksi, jotta väkivallasta ilmoittamisen esteitä voidaan poistaa ja prosessi kuormittaa väkivaltaa kokeneita vähemmän.

Lainsäädäntöä on edelleen kehitettävä

8. Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annettu direktiivi on asetettava kansallisesti voimaan 14.6.2027 mennessä. Direktiivin mukaisesti Suomeen on säädettävä lapsirauharikos. Lapsi, jonka tietäen ja läsnä ollen perheessä tai lähisuhteessa käytetään väkivaltaa, on lain myötä väkivallan kokija, eikä pelkästään todistaja.
9. Pakottava kontrolli, eli pitkäkestoinen henkinen väkivalta ja vallankäyttö, jossa uhrin toimintavapautta rajoitetaan esimerkiksi eristämällä, uhkailemalla fyysisellä ja seksuaaliväkivallalla, kontrolloimalla rahankäyttöä tai käyttäytymistä, aiheuttaa vakavia seurauksia uhrin henkiselle, fyysiselle ja seksuaaliselle terveydelle. Pakottava kontrolli myös lisää hengenvaaran riskiä, erityisesti silloin, kun uhri yrittää irtautua suhteesta.

**RAISKAUS-
KRIISIKESKUS
TUKINAINEN**